

ვიყვი იყენებენ, და რაც დამყარებულია უფრო იდეოლოგიურ მოსაზრებაზე, ვიდრე ხალხის ძირითად ინტერესებზე, ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციამ და სასოფლო მეურნეობის კოლექტივიზაციამ. ვერც მუშებს, ვერც გლეხებს ვერ მოუშავა სასარგებო მყარმა მატერიალური ბაზა, რაც ქმნის მათს ამჟამად თუ ფარულ იაპონიის სოციალისტური რეჟიმის წინააღმდეგ.

სტალინი, ზმირად იძულებული იყო ელიზარიაზე, რომ საბჭოთა მეურნეობის სისტემა გადაეცა გაუფრთხიარ ბიუროკრატების გაფუფრუქებით, აღმინისტრატული კარტების უსაზღვრო გაბეჭვით, ფულის და დროის უაზრო გაფლანგვით — მძიმე ტვირთად მეურნეობის, ხოლო არას დროს აქმედებ, ბიუროკრატულად მარხმულად მიღებული არ იყო ასეთი სარეალისტული სოციალისტური, როგორც ეს ცხადად ბრუნდებოდა თავის მოსწონებაში.

ერთის შეხედვით, ვინც საბჭოთა სინამდვილეს

ლეს კარგად არ იცნობს, და არ იცნობს თვით დღესდღეობის პარტიას, აღინდობს და ახლანდელ მსჯელობებს ბუნების, მათი მოქმედება და რეკონსტრუქციონერ აქტად მოიქცევიან. და (მართლაც) ბევრს ეს ასე მოეჩვენა. თითქოს ამ ეპოქაზე იმ ხელისუფლების სახალხო ეკონომიკის კოლექტივიზაციის არსებული სისტემის რადიკალური გარდაქმნა, ხოლო ამას სასტიკად სტუქცივდება, რადგან მათ ვერ შეამჩნიეს ის, რაც უნდა გაჩნდებოდა, რომ სრულყოფილად, „საბარაოდნობო იქნა“. მისი დაუფრთხილ კრიტიკა, არა მარტო მეურნეობის მართვის სისტემას შეეხებოდა, არამედ ის მიმართებოდა მთლიანად საბჭოთა რეჟიმის და მასზე აგებულ პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და სოციალურ წყობილებასაც, ის უფრო რომ ვთქვათ, ის შეეხებოდა ხალხის მტანხვეობის სოციალიზაციას.

ს. კირაძე.

კოლმეურნეობის და ბაკრიანი

(გაზეთ „კომუნისტის“ მიხედვით)

გამსვილებამდე სოფ. ქვედა-ვანის (იმერეთში) კოლმეურნეობაში შრომადღებ წარედგინება 5 კილო. მარცხენა და მარჯვენა 8 მანეთი. ვანსხელობის (ე.ი. ვანითანხეობის) რამდენიმე წელიწადის განმავლობაში უმეტესად მტერი უმსაძლებლობის მიუთვინებოდა კოლმეურნეობის მიერ, რადგან მათი წინააღმდეგობა, ვადიდებინათ სასოფლო-მეურნეობის კულტურების მოსავლიანობა და მცხოვრების პირობები უკეთესობაში. „სამეურნეობის, სწორად ვან. „კომუნისტის“ (№ 79, 1957 წ.) კორესპონდენტი, კოლმეურნეობის მიხედვით, მოსავლიანობა თან და თან იცვლა: შარშან (1956) აქ მხედველ-მეურნეობა იქონიდა გამოქვრივობის ვასულ წყლის დამწებული შედეგები: 320 ჰექტარ ფართობის თეთრულ ჰექტარზე უნდა მოეყვანათ სულ მე-20 ცენტნერი სიმინი, ერთი ორად უნდა გაედიდებინათ ყურძნის და ბაჩყულები-ბოსტნეული კულტურების მოსავლიანობა, მაგრამ ნაკისრი ვადიდებულმა არ განაღდეს.

„აო უშლის ხელს კოლმეურნეობის წინსვლას? — კითხულობს კორესპონდენტი — გარკვეული ის, რომ ნაკლებად ანბორაკოლებენ მექანიკის, ენის მ. ტ. ს-ის მექანიკატორებს ნათესებში კულტურები არ ჩაუტარებიათ 100 ჰექტარზე, და მათ ეს სამუშაო მილიანად ჩამალეს.“

„ახლა, ქვედა-ვანის დაუდევარი კოლმეურნეობის, რომლებიც შრომადღებებს მტერი იძულებითი იმეუფებენ, ხოლო ზოგჯერ ისეთ ადამიანებსაც, რომლებიც დაქტურება ყოველგვარი კავშირი გაწყვეტეს კოლმეურნეობასთან, იმდენივე საკარგადი ნაკეთი პეტი, რამდენიც აქტურ მიმუშავებენ, სარგებლობენ იმავე შედეგებით, რომლებიც აქტილ-სინდისიტარად მიმუშავებ კოლმეურნეობისთვის არის დაწესებული.“

„კოლმეურნი მეურნეობაში შარშან მხოლოდ 21 შრომა დღე გამოიმუშავა და წელს თავი სრულებით არ შეუწყებია, მის ავანსად უდგებოდა მისკენ 857 მან. „ქატიარაის არც შარშან და არც წელს სულ არ უმუშავებია, კოლმეურნეობის განვითარებაში შრომადღებში ანგარიში ავანსად მისკენ 203 მან. მეორე წელს იმდენი რაც ცხვირდებოდა კოლმეურნეობას თითხეობდა მათგან, შრომადღების ანგარიში ერთ მასკ წლებული აქვს 1954 მ., უმეტესად ბეგის აქვს წაულებოდა უშრომოდ, სხვაგვარი კორესპონდენტი — სულ ვაკეთებოდა 17,521 მან. ის კოლმეურნეობები, რომლებიც უკვე მიატოვეს საბჭოთა მეურნეობა და თავიანთ კარ-მიადღებებს აშუშავენ, ერთ გავმეობის წყარს ნიკოლაშვილს კუთვნილებოდა აქვს წაულებოდა 1,210 მან. არ გამოირკნა მხოლოდ თავიანთი მდინეის უაზრონად ვაკეთებოდა თანხის ნაღ. ვანმარჯულოდ რამდენი სარეალისტური ხედა თავის წილად, აღნიდა ამას სპონსორული გამოარკვევს.“

„სამეურნეობის, კოლმეურნეობის ზოგიერთი აქტიურ წევრებს კი, შარშანდელი შრომადღებები უკეთესობაში უმუშავებიათ.“

დღებზე უკეთესობა თანხვედრის მიხედვით არა აქვთ. უფრო მეტი: ზოგიერთმა 1955 წლის შრომადღებზე უკეთესობა დუელიკ არ მიიღია — ერთი მათგანი ასე უჩივის კორესპონდენტს: „შარშან მოსავლიანობა მინდინი ვერცა ფართობზე მარცხელად 41 ცენტნერი სიმინი მივიღე, ვეგამს 30 ცენტნერი გადავჯავრე, სულ გამოიმუშავე 300 ჰექტარ შრომადღე, მაგრამ მინც აკლები არ მტყევა“ (ეს უფრო კორესპონდენტის ლირული წიაღსვლა უნდა იყოს, ვიდრე კოლმეურნის სიტყვები), რომ ჩემს გვერდით ვხედავდ ამდენ ჯანდონი საესე ახალგაზრდას, რომლებიც საკოლმეურნეო შრომას გაუტრიაან და საკუთარი მანქანებით ხალტურაზე დარბიან.“

კორესპონდენტი კოლმეურნეს ს. მამასახლისის გულის ტკივილი სამართლიანად მიანიჭა. მაგ., ახლანდელი ახალგაზრდა, მას ყოველწლიურად შეუღლია გამოიმუშავოს სულ ცოტა 40 შრომადღე, დაქტურად საკოლმეურნეო შრომას გაუტრიაან, შარშან ერთ დღესაც არ უმუშავებია, ის სად სკაობა? მას ყოველ დღე რიონის ცენტრში საკუთარი „აობადები“ ნახავთ, ექვსს „ნიკოტეტებს“, რომ ჯდება ვაკისკლოს.“

„აი, აკოლმეურნეობა, იგი საშუალობით ავროტექნიკისა, წყის ვანცხადებებს, მითხიხივს გარა სამუშაოზე მომადწეობს, გულსხმობს მხოლოდ კანბინეში შუშობისა. გადის წლებსა სამუშაოს ძებნაში, უმეტეს ის თუწებს მისთვის „ხელსაყრელ“ სამუშაოს, ყიდლებს მსუბუქ მანქანას და ამუშავებს „ხალტურაზე“.“

„ასევე საკოლმეურნეო შრომას გაუტრიაან და საკუთარი მანქანის „ხალტურაზე“ შეუშობენ ჯიბეებს ისე, რომ უმეტეს ახალგაზრდებს: კახაძე, დისამბედი, კორტიკაძე, მძები მომადწეობენ, ისაკი მომადწეობს და ბეგის სხვა. კოლმეურნეობის თავმჯდომარის და პარტიული ორგანოების მიდვის წყალობით და ხელისუფლებით კოლმეურნეობაში არ უმუშავებია 34 კაცს. 50 დღე გამოიმუშავებული აქვს 76 კაცს. სულ კოლმეურნეობაში შრომა დღეებს ის საგულდებელი მინიმუმი გამოიმუშავებული აქვს 40 პირს. ვანა ამას უწოდება „ქაკეცე შრომის დისციპლინა“ კითხულობს გაჯავრებული კორესპონდენტი.“

„სამეურნეობის არის, ასკენის კორესპონდენტი, რომ შრომის“ დისციპლინის საქმეში წილსაც იგივე დღეობაშია გარკლებდა. რას აკეთებს პარტიული ორგანოები — კოლმეურნეობაში არსებულ: ნაკლის გამოსწორებაზე? სრულდებით არაფერს.“

სოფ. ქვედა ვანის კოლმეურნეობის მავალინი მოწმობს (და ასეთ მივლენებს ყველა აქვს ადგილი საქმეში), რომ კოლმეურნეობა დაკარგეს რწმენა კოლმეურნი მუშაობის სარგებლობის და სარის მიმოვების, იქნა დამარბიან და თავს სხვაგვარად უკლვიაან.

რათა ნაიღად წარმოვიდგინოთ კოლმეურნეობის დღეადღიანი მდგომარეობა, მოვიყვანოთ კიდევ რამდენიმე მაგალითს კოლმეურნეთა „გულგრილობისა, დაუდევრობისა, უდისციპლინობისა და სიზარმობისა“.

კოლმეურნი მუშაობას სარგებლობა მოაქვს სახელმწიფოსთვის, მაგრამ საზიანოა კოლმეურნეთათვის, რადგან ისინი ვერ ინაზრებენ ბერძნულად ნათარგმნი, არამედ ორგინალი მონოგრაფიები — ისტორიული, მარტივადგეოგრაფიული და აგიოლოგეოგრაფიული შინაარსისა.

ეფრატული ორგანოების მოწმობაც ამეფრატული შესრულდა. ქრისტიანობის დამყარების პირველ წლებში საქართველოს ეკლესიის მწვერუდზე მომეტებულ ნაწილად ბერძნის სამეფოებზე, ხოლო მესხეთ საუკუნის ნახევრად ბერძნულ-მუსულმანთა თვითმართებულად. ეკლესიის საქმეცხვალზელად დასმულენა ეპისკოპოსი კათალიკოსის სახელმწიფოში. უნდა ა აღინიშნოს, რომ ეს სახელმწიფოება არ შეიცავს ამ ტერიტორიის ეტიმოლოგურ მნიშვნელობას: ნაღვლისმეტი არის უპირატესი ხელისუფლება ეკლესიის უმაღლესი მართაველის ვანსაზრებულ ტერიტორიის მფარველში (ბერძნულად „კათალიკოს“; აქედან „კათოლიკე“, იგულისხმება „ყოველნიან ტერიტორია“).

ამევე ხანებში შესამჩნევად ფართოვდება საქართველოს კათალიკოსის იურისდიქცია: ის ირცელება ზოგიერთ ამ ქვეყნებსკენ: რომლებიც არ ეკუთვნებდნენ საქართველოს სამეფოს, როგორც მაგალითად, მონღოლბოტანის უპირამეფოებას და ხალკონის კრების (451) დღეადღიანობის მართლმადიდებლურ სომეხებს; საქართველოს კათალიკოსი ექვემდებარებულად ავრთვე ნესტორიანულ მწველებლობისაგან ანდამოხილი სირიელები. ვხებნაგ გორკასიანის მიხედვით (446-499) საქართველოს ეკლესიის მთავრად ავტოკეფალია ამ მტენების სრული მნიშვნელობა. ანტონის პატრიარხის, რომლის კომპეტენცია მველითავე ირცელებოდა საქართველოს ეკლესიაზე, შუპირა მხოლოდ ნომინალურ შედეგებზე, თინერთი პრაქტიკულით ჩარევისა მის აღმინისტრატულ სფეროში. (სანდენტი უნდა აღინიშნოს, რომ ადამიანის პატრიარხის ტიტულში ამეფათავე იწერება „საქართველოს“; „პატრიარხი კოცეოსის აღმოსავლეთისა, ივერისა“ და სხ...).

დაურეგულირებელი შრომის, მთავრად, საბჭოთა უწყობა ეს ახსნას ეკონომიკური მიხედვებით, კოლექტიური მეშობა ვერ უზრუნველყოფს კოლმეურნეთა მატერიალურ ინტერესებს, მათ ექსპლოატაციის უწყებს სახელმწიფო, ამიტომ მასიურად სტალინიც, ვარნიანი, ამ თავს არიხებენ კოლმეურნეობაში მეშობას, ამას კომუნისტური უდისციპლინობით და კოლმეურნეთა სიზარმობით ხსნიან.

სხვა და სხვა რიონებში, ამ ბოლო დროს, ვან. „კომუნისტის“ ახდენს თავის რიგს, შედეგი ასეთია ორგანიზაციის რიონში: „მუხლადედა იმისა, რომ კოლმეურნეობაა ერთ-მა ნაწილად სტიხოზული მეშობა ვასილა საზაფხულო სამუშაოების მოკლე ვადაში დამთავრებისათვის, მთლიანად ეს საქმე სინაინობად ჩამორჩება, თესვის ეგვმა 21.6 კილო იყო შესრულებული, ვერცხვადილის და ბორიონის კოლმეურნეობა მეშობად მდებარეობენ, მეშობის ერთიანი პირობები აქვთ, ხოლო მხედველი სულ სხვა და სხვა.“ — ნიადაგი ვამარტებოდა, თესვა ძალიან ვივირის, უდარდელად აცხადებს ვერცხვადილის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე ბლიაძე და თანაც კანტარის ეკონომი სხვისაკენ სათავადათ დადის, აქ მხოლოდ 3 ჰექტარად ქონდალად დათესილი 15 აბრილისათვის.“

„თავმჯდომარე მკაოვლებით აცხადებს, ვენახებში ცოტად არ ვეპეკს საქმეში, მაგრამ მკაოვლებობისათვის არაფერი სადუფელი არ იქნა, 28.68 ჰექტარიან 10 ჰექტარიან დასუშავებულა.“

რითი აინხნება ასეთი მთავრჩენა? რიგის მონაწილე მასხუბი ერთი აქვთ: „კოლმეურნეობაში შრომის დისციპლინა დაბალია, კოლმეურნეთა ერთი ნაწილი თითხეობურად უკლებს ვარე სამუშაოზე, ხოლო ზარმაცთა მიმართ გამოვება და პარტიული ორგანოებისა შრომის არ იღებს. მიუხედავად იმისა, რომ ამ დისციპლინის კარში ანინდ იყო 201 კოლმეურნეობის შრომის მონაწილეობა მხოლოდ 50 კაცი. საშუალოდ თითხეობ კოლმეურნეს 12 შრომადღე აქვს გამოიმუშავებული.“

უფრო ცუდი მდგომარეობა ცალკეულ ბრეადებსა და რაგონებში. 15 კოლმეურნი და მხოლოდ ექვსმა მიიღო მონაწილეობა შრომაში, მთავრ რაგონში — 8 კოლმეურნი. თესვის საუკეთესო ვადებს ხელდას უმეგბენ და დამეურნებელი არიან. არ უფერტიდობან, თუ რა ცუდი შედეგი მოყვება ასეთ გულგრილობას, ჩივის მეორე კორესპონდენტი.

თითქმის ასეთივე მდგომარეობა ზეარის, ნეპოძორის და თეთრაყარის კოლმეურნეობაში. უნაქანსკელ 2-3 წლის განმავლობაში სარეალისტური შედეგებია, რომ ვარე სამუშაოზე ზეარინობი რიცხვი მიდის. თეთრაყარიდან, მავალინი, უნაქანსკელ ხანებში 40 შრომის უნარიან კოლმეურნეობა თანე აარიდა კოლმეურნეობას და სხვაგან წადიდნენ სამუშაოდ, კოლმეურნეობის უდღეობა კი ისინი კვლავ სარეალისტურად, ფლორად სარეალისტად ნაკეთებია: გიორგიბის ოჯახში 4 შრომის უნარიანია, გიორგიბის ოჯახში 4 შრომის უნარიანია, გიორგიბის ოჯახში 4 შრომის უნარიანია, გიორგიბის ოჯახში 4 შრომის უნარიანია.

კოლმეურნეობაში არ არც ერთი მათგანი არ მუშაობს. ამ ოჯახის მწერი რიონად ვიორგიდი — კომუნისტის, ძალიანთი საესე ახალ-

ზოგი კამ ცნობები საბარტოვლოს ეკლესიის წარსულიდან და მისი

აქამინდელი მდგომარეობა *)

საქრისტიანო აღსარებათა შორის საქართველოს ეკლესია ერთი უმეტესად თითქმის ქრისტიანული ირთის საქართველო შეუთეთესა თითქმის კათალიკოსად რომსა და ვინატიანისა, როგორც შემადგენელი ნაწილი მთელ იმ წყება ერთა და სახელმწიფოთა, მხოლოდ შუადი ხუდის სანაპიროებს რომ ერთობდნენ, საქართველო, საგულისხმოა, არ უნდა დარჩენილიყო იმ განსაკუთრებულ გარემოებათა გარეშე, რომლებიც მიღებული იყვნენ პალესტინასა და სხვა ახლომდებარე ქვეყნებში: იესო ნაზარეტელის სახელი ყველის პირზე ეტია...“

მილანის დიდებმა (313) თავბრუდამხდომი შობადღებებს მოახდინეს წარბართი საქართველოში: განდიდებული ამბერია რომისა, რომელთანაც საქართველო ჯერ კიდევ პრაქტიკულად დროთაგან მქედროდ ვადამბული იყო კულტურულ-ეკონომიკური ურთიერთობით, იძულებული ვახდა შეეწყნარებინა „მეფეებთა რეალისტ“.

იმპერატორ კოსტანტინე დიდის თანამედროვე საქართველოში მფლობელი მიიჩნია, რომელმაც რიცხვით (265-342) საინადრების დინასტიის, მის დროს ადგილი ჰქონდა ქართველთა მასხურად ნაიხილურებას და შენდომ ამისა ქრისტიანობის გამოცხადებას სახელმწიფოს პრივილეგიურ რელიგიად. ჩვენე ისტორიკოსების გამოკვლევის ეს აქტები უნდა განაახლებულიყვნენ 325-337 წლებში.

ცნობილია, რომ ქრისტიანობა ვაგორცულად და მქედროდ საქართველოში კაპადოკიის ქალქულუსი, მოციქულთა სწორის წყობად ნინოს დაუღლავეი ღვაწლითა და ქადაგებით, ამის გამო მას იწოდებ ქართველთა განმანათლებელი და საქართველოს მოციქული. მისი თანდასწრებით მცხეთისა და მის ორგულ მდებარე ადგილების ქართველობას მიიღო პრივილეგიები ნაიხილურებას ექ. სდაც მცხეთისთან არავე ერთვის მტკვარის (ამაზე გრცელად მოთხრობილი მაქვს ვატიკანის ოციკალი გაზეთი „ისტორიკალ რიონი“-ში 10-სა და 11 მეთაობის 1938 წლის ნომერში ამ სათარაობ: „სანტა ნინო, ამოსტოდო დღელად ვაგორგია“).

მეთხე საუკუნის დამლევს ქართველ სამღვდლოებთან ხელს ჰქონდათ არა მხოლოდ უწყობა სათანადო სავითომსახურეო წიგნები, ყვე-

რითი პატრიარხის, რომლის კომპეტენცია მველითავე ირცელებოდა საქართველოს ეკლესიაზე, შუპირა მხოლოდ ნომინალურ შედეგებზე, თინერთი პრაქტიკულით ჩარევისა მის აღმინისტრატულ სფეროში. (სანდენტი უნდა აღინიშნოს, რომ ადამიანის პატრიარხის ტიტულში ამეფათავე იწერება „საქართველოს“; „პატრიარხი კოცეოსის აღმოსავლეთისა, ივერისა“ და სხ...).

დღემნიშვნელობას ვარემოება საქართველოს ეკლესიის ისტორიკოსი მიიყოვება შენსესლა საქართველოში „ათაკმეტ“ სირიელ (ეკეთ — კაადოკიელ) მამების ეპისკოპოსი იოანეს მეთაურობით 552-557 წლებში ვარე მამებს შეეუქმნეს მფლობელი (542-557), ამ მამებს მიეკუთვნება საქართველოს „სამონასტრო ბერობის დაწესება. ისინი იწოდებნან მათ მიერ ვამწებულად, დღესაც არსებულ, მონასტრების სახელით: იოანე ზარდუნელი, ანტონ მარტამეფელი; დღით ვარესკელი, შრო მიღეიანი, ისე უწოდებენ, ამბობს ნიკეისელი და სხვა. საუკლესიოდგებ სხვა ვანმანათლებელი მოღვაწეობა ვანსწავლულ ქართველ მონაზონებს საქართველოს ეკთილდობის პერიოდში საშუალო საზოგადოებას ცუდდებოდა. ეს ბერები ავფრებდნენ სასწავლებლებსა, კულტურულ-ეკონომიკურად ცენტრებსა და მონასტრებს სხვა და სხვა ქვეყნებსა და ხალხთა შორის, როგორც, მაგალითად, პალესტინაში, სინაინში, ილომში, ათონში, ვანაძოზე, საკვირველობაშია მთაზე (ანტიოქიის მხლობელი) და ბაქანეთში. ამ დაწესებულებათა შორის უმეტესათ ვანიიქენენ: 1) პეტრიონ-

*) ეს თემა შევეყვითი მქონდა მიუნხენის „სახეობა კავშირის ისტორიისა და კულტურის შემწეობად ინსტიტუტ“-ისგან. დაიბეჭდა ინგლისურ ენაზე, რადგანაც დაიწერა უტკბარეობის ენაში, ვერ ავიღებ დეტალებს შუბანს, რაც ქართველი საზოგადოების მიერ ისედაც ცნობილია. ქართულ ტექსტს მცირეოდენი შემოკლებით ვარდებენ.

ვაზრა ვაყაყაია, საკომლუტერო მუშაობისათვის რომ თავი აერიდებინა, მან ერთ სსა-სადღის საკუთარი დიპლომით მუშაობა. კომუნისტური ეტრით ვეფხვებო მანამ სანამ გინათობის გამოცდებამ მუშაობის და სსა-სი.

მეორე რიგის მონაწილენი სწრაფი ჩვენებაზე (სოფელ მარანიში), შუბლისა სტატიკური ბრავიდა ჩალის ღერებთან ვაყა-

მედვ ნიდავს ხნავდა, როცა ამის გამო კორუმპირების წარმომადგენელს თავაღობდა უსაველურესი, მან სთქვა: ნიდავის აღზე ვაყა-მედვ იმის გამო ვერ მოვახერხებ, რომ კომუნისტთა მინიშნულებანი ნაწილად სამუშაოზე აღარ ვაგვიძღოს.

არის თუ არა ეს კოლექტიური მუერნების კრიზისი?

დასვლული სვეტილიწიანი

„ქართული აზრი“-ს 16-ტე ნომერში მოთავსებული იყო ცნობა: — საქართველოში უმარტული განათლების ჩვენსებ. ფიციკალური ცნობების თანხმად ჩვენს უმარტულ სასწავლებლებს დამდეგ გამოუშვენი 21.451 სხვა და სხვა ღარის მენერტი.

ცნობა ამოღებულა საბჭოთა პრესიდან და მას ზედ ერთვის ავტორის მიერ ნებურად დასმული სათითო ეტიკა: „სამუშებროდ საბჭოთა განუთები არ იძლევიან ცნობას, თუ აღნიშნული კარტებიდან რამდენი იგზავნება რუსეთში და რამდენი რჩება საქართველოში“. ამან აღმოჩრა სურვილი ქართველ საზოგადოებას გაუზიარა ჩემი ფიქრები და გავაცნო მას ის სამუშებრო ფაქტი, რომელიც შეიძლება საბედისწერო გამოდგეს ჩვენი სამშობლოსათვის.

უპირველესად, საჭიროა მიმართა ვაცხადო, რომ ეს რიცხვი ვადაზარაბებულ არ არის. ჩემ დროსაც საქართველოში გამოუშვენილი სვეტილისტების რიცხვი წლებიდან 900 აღნიშნავდა, აქედან 700 ქართველი იყო, ხოლო დანარჩენი, საქართველოში მცხოვრები უცხოელები.

იმის პერიოდში და მის შემდეგაც, აქ უცხოეთში ბევრჯერ ვამბობ, საბჭოთა ტრიაუნული რეჟიმის დაცვა-გამართლების მიზნით წარმოთქმული სიტყვები: „ყველაფერი რომ თავი დაეხებებო, ის მარცხ არ უნდა დაევიწყებო, რომ მეფის რუსეთმა სრულიად მოგვსპო და ვაგვაუწყა. მან წავაგროვა ამა მარტო ირა-დავებო სახელმწიფოებრივი ცხოვრება, არამედ სამართლიერი ინაც ვაციკოვლა და ვანდენეა მხარეებიდან, დღეს ეს ქართველი ახალგაზრდები მშობლიური ენაზე ლებლობენ სწავლა-განათლებლს“-ო. თუ კრებოში ამ ფარულად და ირბულად დამცველებს ვაფუჯვრებო, ქართველი კაცის არჩევანი რუსეთში არსებულ რეჟიმზე უნდა შეჩერდეს, მათ აიყვანებოდა, რომ დღევანდელი საქართველოს შეიღის ზრდილის მიზანია არა ძველი და ახალი რუსეთის შედარება და მათში უცუქეთის არჩევა, არამედ საქართველოს სრული დამოუკიდებლობა და მისი იროვნული ცხოვრების იმის და მოქმედებად მოწყობა, თუ რუსეთში როგორი რეჟიმი და იქ რა ფორმის მშაბთებობა არსებობს.

მეფის რუსეთის გამარტებულ პოლიტიკას სწორად იმიტომ ვაფულო ქართველმა ერმა და შეიღინაბა მისი უფრები და ირაონული ტრადიციები, რომ ის უზენად და მოურდებლობა ურტავიდა მტკივნეული ადვილის, დღევანდელი გარემოების ეს ბევრნი ვანსხვადებენ წარსულისაგან.

რა სურათია დღეს საქართველოში? როგ-

ორც მსუბუქი ისე მძიმე მუერნების დაცვემა სწორბოებს და იროვნული საქიროების და მოთხოვნების მიხედვით, არამედ მთელი საბჭოთა სიამბერი მოსაზრებებით. კარტების ვანაწილებაც ხდება მოსაზრებით. ამის გარეშეც, რა სწრაფი ტემპითაც არ უნდა ხებებო ეს საქართველოს ინტელისტიკალბოცა, შექმნელებლია ყოველწლიური 900 სვეტილისტის ადვოლაზირ მოწყობა. ამიტომ ჰარად ვამოწმებულ სვეტილისტების მოწყობაზე „ზრუნავს“ მოსკოვი. ყოველწლიურად საბჭოთა კავშირის სახლასხვადა კუთხებით იგზავნება 550 ქართველი სვეტილისტი. ყოველად სტუდენტბა იცის, რომ სწავლის დასრულებისთანავე ის მოვალეა ორი წლის ვანაწილებოში იქ იმუშაოს, სადაც მას სათანადო ორგანო ვანაწილებს. რათა ეს პროკლეტურა უმტკივნეულოდ სწავლის დასრულების ორი წლის შემდეგ, ე. ი. ორ წლის შემდეგ სვეტილისტები სამშობლო (მეგობრის) მიზნის შემდეგ, ამგვარად ახალგაზრდა სვეტილისტი ვარდება რუსულ საზოგადოებაში. სრულიად მოწყვეტილი სამშობლოს და იროვნული ატმოსფეროში. ადამიანის ცხოვრებაში ეს ის ასაკია და ის პერიოდი, როდესაც ყველაზე მეტს ფიქრობს ცხოვრებაზე, ოჯახის შექმნაზე და მის მომავალზე. არავინ არის ზღვრეული, რომ ამ ორი წლის ვანაწილებაში გულს არ აუტოვებს ღამაზე საქმის წარმომადგენელი და იქვე არ დაიფუქნება კერას. ამის ის ვარებობაც უწყობს ხელს, რომ საქართველოდან, სადაც მის მიერ-მოწყურა აქვს, შეიტკობდა, რომ ორი წლის ე. ი. სავალიბროლი სამშობლო შესრულების შემდეგ, სამშობლოში დაბრუნებულ სვეტილისტების უმრავლესობა იძულებული ხებდებოდნენ — ამ შემთხვევაში ნების მიერად — მიუტოვებინათ სამშობლო მხარე და სამშობლო კვლავ რუსეთში იქნებნათ. ამ გარემოებით კომუნისტური ხელისუფლება მეტად დაინტერესებულია და ინერვოტება მოშობის, რომ ქართველი სვეტილისტებმა საქართველოში სამუშაო ვერ იმოვიან და ისინი აიძულონ რუსეთში დაბრუნდნენ. სამშობლოში დაბრუნების ეს შიკი პრესპექტივა ბევრს აიძულებს უკან დაბრუნებაზე უარი სთქვას და იქ დაბრუნდეს, სადაც უკვე მოწყობილია და ხელმძღვანელი პური დაზღვეული აქვს.

ასეთ გარემოებში ჩაყვრებული ქართველი ახალგაზრდა სვეტილისტის პირველი თაობა ე. ი. მისი შილოების საშუალოდ სწავლებიან ქართველი ოჯახიზმს და ითქვიბებიან რუსულ მსახურს. ეს ვერ შესძლავს და ეს ვერ მოახერხა (მასობრივ მაინც) მეფის რუსეთმა

სწორად იმიტომ, რომ მას ქართველი ენის ხნარობიდან გარდენება და საქართველოს რუსიფიკაცია ხიშტით და „ნაჯიფით“ მიიზნობდა. მაგონა მეფის რუსეთის ამ ვანზრახვას „განვირღებო“ არსებულს მისი ღირსებულ მექვიდურ წითელი რუსეთს. ამ არს ჩვენი ვადავარტების და ვადავრების სერიაზული საშობოება.

ახლა ვადავრებო, თუ რა ხებდა თეთს საქართველოში. მოსკოვისათვის მნიშვნელოვან ქარხნებში, წარმოების ვასარბელებად, თითქმის საკმარისი არ არის ქართველი კვალიფიციკური მუშა და მას რუს კვალიფიციკურ მუშას აშველებენ. მაგ. ფერო-მარანეტის ქარხანაში ჩამოსახლება 30.000 „კვალიფიციკური“ რუსი მუშა თავისი ოჯახებით. მითხებულმა უნდა წარმოიღინოს, რომ თითო ოჯახზე სამი სოცლი რომ ვინაგარეობს, საკმარისი რიცხვი იქნება საქართველოს მხოლოდ ერთი რაიონისათვის, რომ მან ერთგვარი ვადავინა მოახვიწის ადვოლაზირ ზენ-ჩიგულბებზე. 1938 წ. „სასაზნაოვეტს“ მოსკოვში ორი დიდი პროექტის შედგენა დაავალა. 448 ნომერი თვითმფრინავების მუშენებელი ქარხნის აშენება ნავ-

თელში და 31 ნომერი მოტორების მუშენებელი ქარხნისა ქუთაისში. 1939წ. იმის დაწყებისთანავე ეს მუშაობა ვაირაკცეპული სისწრაფით ჩატარდა. 1942 წ. დასაწყისში, ვანაწილებული წინსვლის გამო, ტანკარობის გარდა ქარხნა ნომერში 30 ნავთობული ვადავარტების და ამას მან მოკვე 35.000 ორსი მუშა თავისი ოჯახებით.

ვგრსად ამოვიკიბებ ცნობას, თუ რამდენი რუსია ჩასახლებული ქუთაისში, რადგან იქვე არ არის, იქ არსებულ მოტორების მუშენებელი ქარხანასაც დასკრებულბა „კვალიფიციკური“ მუშები.

როგორც ვხებდებო, საბჭოთა რეჟიმის მიერ საქართველოს ტექნიკური „ალბომინება“ იქვე ქართველი ახალგაზრდების მასობრივ რუსეთში ვადასახლებას, ხოლო საქართველოში „კვალიფიციკური“ რუსების მასობრივ ჩასახლებას. ჩვენ ამ მოვლენაში ვხებდებო სვეტილისტების დამტკიცებულ და ქართველი იროვნული ძირების მტრეკების საშობობებს.

ნ. ი. მენუაშვილი
ლონდონი. ივნისი, 1957 წ.

ქართული აზრი

„ქართული აზრი“-ს კორესპონდენტები სრულად სამათილიანად სწერდნენ: „რკინის ფარდის იქით დაიწყა ანტი კომუნისტური რევოლუცია“. ამ ქეზნობრების მხოლოდებელი უქანასებულ წლებში გამოღვივებული ანტი მოსკოვური მოძრაობა, რომელიც ძლიერი სიტივად მოვიდა მთელ საბჭოთა კავშირის და მისი დაბრუნბო ე. წ. „სახალხო დემოკრატულ რესპუბლიკაში“.

ამის თვალსაჩინო მაგალითს იძლევა დასავლეთ გერმანიის და პოლონეთის ურთიერთობა. როგორც მეთხებნება მოესტენება, ამ ორი ქვეყნის დამოუკიდებლბა ვასული წლის დამტკიცებამ იყო კეთილ-მეზობლური და მეგობრული. აღ. გერმანიის მთავრობას არა ერთხელ ვაუწყებდა ხაზი ამ ვარებობისათვის და არა ერთხელ ვანტყვებდა რომ სამტდამობა სწინადა ოღერ-ნების საზღვრებს.

პოლონეთის „ცივი რევოლუციის“ და იქ „თავისუფალი“ ვამოცულის ვადავრების შემდეგ, ეტრება მათი ურთიერთობა საქობად ზნობრად „გულწრფელი მეგობრობა“ და ვანკიების მოთავობას საჭიროდ დაუხმანა ვერმანიის ადომოსავლეთ საზოვარზე „სანტიპატიული კორდონის“ ვადავრება. უნდა ვფიქრობო, რომ „კორდონის“ დანიშნულება იქნება პოლონეთის ვანაწილები მონაწიერი ანტირუსული და ანტიკომუნისტური ფსიკოზის ვაწებნა, და სრულიად ვაგრობება ის ვამომადარობის აღ. გერმანიის ვაგრობინებელი სოციალისტური პარტის (კომუნისტური) ცენტრალური კომიტეტის დავაინებლბადან, რომლითაც იკრებოდა აღ. გერმანიის დელეგაციების, ამ ტურისტიკის ვაგზანება პოლონეთში და იქთან მიღება. ამ დანიშნულების მიღება, თვით ვერმანული ოფიციალური წრეების ახსნით, „ორ მთავარი სინამდვილეში ეს ამის მიზეზი უფროა ერთი

ინციდენტი, რომელსაც ადგილი ჰქონია ამ წლის დასაწყისში და რომელიც ინტერეს მოკლებული არ არის ჩვენი მეთხებნებისათვის.

ქ. პალეს (საქსონია) სწევია პოლონელი ახალგაზრდობის დელეგაცია. მარტინ-ლუტერის სახელობის უნივერსიტეტის კომუნისტურ სტუდენტებს „აზრთა ვაცულა-ვამაცივის“ სადასო ვაუმართავთ პალესი მოკვე პოლონელ დელეგაციის საპატივეცემლო. შეხებდრის დროს ვამარკვევდა, რომ პოლონელებს ძალიან სუსტად სცილნება ვამომადნული ენა, ხოლო ვერმანელებს სრულიად არ ემძობდა პოლონური. ამ შემთხვევით უსარგებელია ვერმანელ სტუდენტური კომუნისტური ორგანიზაციის მეთაურსა და ვანუტყვებებს: ვილაპარაკოთ იმ ენაზე, რომელსაც ვერმანელები უწყვეტად ვაუწყებდა ხაზი ამ ვარებობისათვის და არა ერთხელ ვანტყვებდა რომ სამტდამობა სწინადა ოღერ-ნების საზღვრებს.

ის მონასტერი, აწინდელი „მოკრავსკი მონასტერი“ ბოლგარიაში, ქალაქ ფილიპოპოლთან მდებარე. ამ მონასტერში იფუქრა ვანაქმეული თოლოვრა და ფილისთფოსი იოანეს პეტრიჩი (11 ხალეკუნე). 2) ივერის მონასტერი ათონში სალკელის ნახევარკუნძულზე, უმარტული სასულიერო სასწავლებლით. ნებას ვაძლევ ჩემს თავს ამ მონასტერზე მტკივრად შევაჩირო მეთხებნების ყურადღება, მხედველობაში რომ მივიღოთ ის უღრდესი მნიშვნელობა, რომელიც ამი დამისაზურა საეკლესიო-სახავისმეტყველო კოდანბა ვაგრცელებს, როგორც თვით მონასტრის მასხვობისას, ასევე სლავიანურ მოდების ხაზითა და რუმინელთა შიორის. 980 წელში ქართველმა ბერმა იოანესმა (ერსაკობაში) თავადი თორნიკე ერისთავი) ავაო ათონის მთაზე ბერთა სავროთი სასულიერო მონასტერი (ბერძნულთა — „ივერიონი“, რუსულთა — „ივერია ლავრა“) ამავე ხანებში ვიზანტიის აღმოსავლეთ ოლქებში თავი იჩინა ამბოხებით, რომლებიც ხელმძღვანელობდა მხედართმთავარი ბარდო სკოდროსი. იმპერატორმა ვასილი მეორემ (976-1025) თავისი ძალებით ვერ შეისიძო მემამოხეთა ძლევა და მიმართა შედისიორის მონაზონ იოანესს — თორნიკე ერისთავს, რომელიც ბერთა ამაჯობების საშებდრო მასხვობში იყო და მოკვებულბო ჰქონდა სამცხე-საქსეთის სახელი. იმისდაიფუხვრებელი, რომ სასკელისი კანონმდებლებს არბადებო აქეთ სავრო და მით უმეტეს, საშებდრო მასხვობის შესვლა (მეთხებ მსოფლიო კრება. კანონი მეშვიდე), საქართველოს კათოლი-

კოსის მიერ სვეტიკალური ნებართვა გიბობთორნიკე ერისთავს მხედართმთავრობის მიხედვისათვის დავით ქრისტიანულ იმპერიის სახსნელად. მეოთხე კურალბაგანე (970-1001) ვადავცა თორნიკე ერისთავის ვანკარებულბაში 12.000 მხედრობა. მეამბოხეთა ვარი მემუსერილიქმნა, ვადარჩენილი ნაწილი კი მიიფანტა სპარსეთში, როგორც სანხედრო დალა. აგრეთვე უხვი საშობლე, ვიზანტიის იმპერატორისა და ტაო-კლარჯეთის მეფისაგან ვაცემული, მოიღანდა მინეჭა ვამარკვევებულ სასაწყეს, ხოლო მან თონში დაბრუნებისას მთელი სიმდიდრე ივერისის ვამშენებრებას და ვაგვარებობას მოახმარა.

ივერის მონასტრის მთავარ შესვალში, როგორც ვეკლავ უწყისი, ასევეა ვანტყვული სასწავლებლის მქეტი ლეტონშობილია — „კარსიქე“ (ბერძნულად — პორტაიოსია“). ამ ბაგტის ასლი ქართველ ბერებს 1648 წელს მოქმდენს მოსკოვის მეფე ალექსის. ის ბატი, როგორც „ივერიაკია“-თ ცნობილი, დასვენებულ იქნა კრემლის ერთ ერთ შესვალში, რომელსაც ამის გამო დარეჭვა ივერისია ვრტაბა და ყველაზე მეტ სათავაზრებულ სწამიღეთ ითვლებოდა მოსკოვში. ივერისი ბატი მორწმუნეთა თხივნიტ დაჰპონდათ სავანებო ეტლით ოჯახებში, ხოლო თვით „ივერიაკია“ ვრტაბისათ — დილადაჩინი ვიფერ ვეიანამემდის ლოკლებოდა მუხლმობიერიკალი ვუნდის ხაზისა...

ღრმა მკოდნე ბერძნულსა და ლათინურისა. მან შეიმუშავა პირველი ვენერალური რეგენსა ქართული სალთისმეტყველო და სალთისმსახური ხელნაწერებისა. მანვე სთარგმნა კეთილბად ბერძნულზე დიდაქტიური თხზულება „სიბრძნე ბალავიასა“, რომლის დამწერელი ითვლება ქართველი ბერი იოანეს მუსხის ანუ მუსხე (ზ 619), მეტწილად დავწინადა სიიასა, ევეკიბეტას და იტაოთაში. 2) ელიფი მთაწმინდელი — საქართველოს უდიდესი საეკლესიო მოღვაწე. პირველხანებში ცხოვრობდა კოსტანტინოპოლში. შემდეგ ვადავრდა ათონში და ვარდა ევეკიუმბდის წინამძღვრობა ივერის მონასტერში. ვიორგი მთაწმინდელმა თავისი ექვთიმე ვაგრობტის შრომითა ვაგრობდა. ამის ვარდა ამ უწყობის მისავალელო კომენტარებით სანძობო-წერილის საერთოთ, ასევე პატრისტისკული გამოკვლევებისა. მან სთარგმნა ლათინურიდან ბერძნულზე ეპისკოპოს ღორთოვის ცნობილი წიგნი „სამოცდაათი მოწაფე უფლისა“. ვიორგი მთაწმინდელი დაჯილდოვებულ იყო პატრიარქ ნიჟინიც: ვარდა თავისი სავთვარი მგისხილი ნაწერებისა, მან სთარგმნა ლექსად ვსაღმუნე და ვაიბისა.

ივერის მონასტრის ექვემდებარებულენ ყველა საზღვარგარეთელი მონასტერი. დავით მთარის აღმარებულის მეფობისას (1089-1125), ამ მონასტერში დაწესებულბა ადვოლასული ქართველი მტკობლობებისა. *) (ვაგრობება შემდეგ ნომერში)

- მასალები:**
- *) 1) ბ. ვანაშვილი — საქართველოს ისტორია. თბილისი, 1894.
 - 2) ა. ცავარავი — ჰამბიტნიკი გრუზინული ლიტერატურისა და სოციალური ზემოქმედებისა, პეტრიბურგ, 1788.
 - 3) თ. კორაღანია — კატოლკოს ანტონი (დუხვიჯი ვესტერი), თბილისი, 1891.
 - 4) კ. კეკელიძე — ქართული ლიტერატურის ისტორია. თბილისი, 1924.
 - 5) კ. პატრიკაშვილი — საქართველოს ეკლესიის ივერიაში. თბილისი, 1904.
 - 6) ა. ნატორვე — ჰამბიტნია ზაბისკო მო ივერიაში მონასტერი. თბილისი, 1913.
 - 7) ე. ნიკოლაძე — საქართველ. კრებები მე-18-ე ს. დამლევადები. ქუთაისი, 1918.
 - 8) ტინკემლის — პრავდა ან ატკოვ. გრუზინული ცერკვი. ქუთაისი, 1905.
 - 9) S. Kauciskis — Ioannis Petrizi Opera... Sumptibus Universitatis Tpiliensis. Tbilissi, 1937.
 - 10) Palmieri — La Chiesa Georgiana e le sue origini. Firenze, 1904.
 - 11) აღ. მანველიშვილი — რუსეთის და საქართველო. პარიზი, 1951.
 - 12) Rafaele Ivantsevsky-Inghilo — La Georgia e il suo Bardo Sciotta Rustaveli. Roma, 1941.

